

000122-1

Posedlost již prvních řeckých filosofů trvalostí a brzy poté vyslovenou neměnností musí být vyjasněna a v žádném případě nemůže být považována za cosi samozřejmého. Žába nevidí mouchu, která se nehýbe, mlok se nevrhne na kousek masa, napodobující žížalu nebo něco podobného, dokud to nějak neuvedeme do pohybu, atd. Mýtus se sice soustřeďuje na nadčasové děje, ale jsou to stále děje, které mají svůj vlastní (byť cyklický) čas. Odkud ta fixace na neměnné a nehybné? Proč ona redukce dějů (byť cyklických) na pouhý kauzální nexus? Odkud ta přežívající tendence i samu kauzalitu považovat spíše za ne-děj? Proč ta tvrdošíjnost, s níž vztah mezi příčinou a účinkem je stále považován za pseudo-děj, v němž vlastně nedochází k žádné změně? (Stará formule: *causa aequat effectum*.) To je nepochybně cosi zcela nového, co nelze vysvětlit dávnou, již animální a de facto veškerý život provázející orientací na stereotypy, neboť ty nikdy nebyly a nejsou zbaveny časovosti. Ještě egyptský způsob stanovování pravého úhlu, užívaný kněžími a těmi, kdo každoročně rozměřovali úrodnou půdu po nilských záplavách, je archetypálně dějový – je způsob, jak něco dělat a udělat. Mezi tímto praktickým způsobem a „viděním“, „nahlédnutím“ pravoúhlého trojúhelníka je obrovská cézura, přímo propast, změna přístupu, přechod k jinému rodu, jak říkával Aristotelés. Jde tedy nepochybně o vliv geometrického myšlení; ale odkud se bere geometrie? Ta právě není možná bez pojmovosti. Za vším tedy je vynález pojmů a pojmovosti, bez něhož by nebyla nejen geometrie, ale ani filosofie, zejména pak její posedlosti tím, co se neměnní, co je nejen vyzvednuto mimo čas a nad čas, ale co se jakékoli časovosti (i vlastní, vnitřní časovosti) zcela vymyká.

(Praha, 000122-1.)